

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 7So/32/2016
Identifikačné číslo spisu: 3015200107
Dátum vydania rozhodnutia: 23.11.2017
Meno a priezvisko: JUDr. Zdenka Reisenauerová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2017:3015200107.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Zdenky Reisenauerovej a členiek senátu JUDr. Violy Takáčovej, PhD. a JUDr. Eriky Čanádyovej, v právnej veci navrhovateľa: N. U., C. Y. XXX/X-XX, S. nad D., proti odporkyňi: Sociálna poisťovňa, ústredie, so sídlom Bratislava, Ul. 29. augusta 8 - 10, o starobný dôchodok, o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne, z 15. februára 2016, č.k. 15Sd/26/2015-40, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Trenčíne z 15. februára 2016, č.k. 15Sd/26/2015-40, p o t v r d z u j e .

Navrhovateľovi náhradu trov odvolacieho konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

1.

Krajský súd v Trenčíne napadnutým rozsudkom z 15. februára 2016, č.k. 15Sd/26/2015-40, potvrdil podľa § 250q ods. 2 OSP rozhodnutia odporkyne č. XXX XXX XXXX X z 18. augusta 2014 v spojení s rozhodnutím č. XXX XXX XXXX X .z 20. augusta 2014.

Rozhodnutím č. XXX XXX XXXX X z 18. augusta 2014 bol navrhovateľovi priznaný starobný dôchodok od 27. decembra 2013 podľa § 65, § 82 a § 293ce zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov v sume 274,70 eur mesačne. Z odôvodnenia rozhodnutia vyplýva, že dôchodkový vek podľa § 65 ods. 2 zákona o sociálnom poistení dosiahol dovŕšením 62 rokov veku dňa 27. decembra 2013. K 27. decembru 2013 získal 14 204 dní obdobia dôchodkového poistenia, presný rozpis je uvedený v priloženom osobnom liste dôchodkového poistenia. Pri posúdení nároku na dôchodok a určení jeho sumy boli zhodnotené všetky preukázané obdobia dôchodkového poistenia (vrátane dôb, ktoré sa za obdobie dôchodkového poistenia podľa zákona o sociálnom poistení považujú). Z uvedeného vyplýva, že navrhovateľ získal 38 rokov a 334 dní obdobia dôchodkového poistenia, čím splnil podmienky nároku na starobný dôchodok 27. decembra 2013. Z ďalšieho odôvodnenia

rozhodnutia vyplýva postup pri výpočte sumy starobného dôchodku konštatovanie, že navrhovateľ získal aj náhradnú dobu podľa § 9 zákona č. 100/1988 Zb. v znení neskorších predpisov v kalendárnom roku 1974 238 dní, v kalendárnom roku 1975 56 dní, v kalendárnom roku 1976 17 dní, v kalendárnom roku 1977 51 dní, v kalendárnom roku 1978 84 dní, v kalendárnom roku 1979 84 dní, v kalendárnom roku 1981 42 dní, v kalendárnom roku 1984 6 dní, v kalendárnom roku 1986 5 dní, v kalendárnom roku 1990 263 dní. Za tieto obdobia patrí pomerná časť osobného mzdového bodu 0,3.

Rozhodnutím č. XXX XXX XXXX X z 20. augusta 2014 odporkyňa rozhodla podľa § 263 ods. 10 a § 112 ods. 2 zákona o sociálnom poistení (v znení zákona č. 721/2004 Z.z.) tak, že od 27. decembra 2013 vypláca naďalej invalidný dôchodok v sume 292,40 eur mesačne a súčasne od 27. decembra 2013 odníma starobný dôchodok. Odporkyňa dôvodila tým, že dňom úpravy výplaty dôchodkov, k 27. decembru 2013 podľa § 263 ods. 10 zákona o sociálnom poistení zaniká nárok na dôchodok, ktorého suma je nižšia.

Krajský súd preskúmal zákonosť postupu a rozhodnutí odporkyne podľa tretej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku. Nezákonosť rozhodnutí navrhovateľ namietal v podanom opravnom prostriedku. Námietky sa týkali nesprávností uvedených v osobnom liste v rokoch 1990-2000 a potom aj v rokoch 2008-2012, kde má prázdne kolónky, čo vyvoláva u neho pochybnosť.

Z vykonaného dokazovania krajský súd zistil, že navrhovateľ, ktorý poberal od 15. apríla 1969 invalidný dôchodok, od 6. decembra 2005 na základe 80% miery poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť, žiadosťou spísanou dňa 6. júna 2014 požiadal o priznanie starobného dôchodku, ktorý žiadal priznať od 27. decembra 2013. Suma starobného dôchodku bola vypočítaná s uplatnením § 79a zákona o sociálnom poistení v znení zákona č. 555/2007 Z.z., lebo priemerný osobný mzdový bod, z ktorého bol vypočítaný invalidný dôchodok je vyšší - 0,6763 ako priemerný osobný mzdový bod určený pre výpočet starobného dôchodku - 0,6414. Preto bol použitý vyšší priemerný osobný mzdový bod. Navrhovateľ ku dňu 27. december 2013 získal 38 rokov a 334 dní obdobia dôchodkového poistenia. Rozhodujúce obdobie bolo určené podľa § 63 ods. 7 zákona o sociálnom poistení, čo znamená, že keď poistenec nedosiahol 22 kalendárnych rokov poistenia, obdobie sa rozširuje pred 1. január 1984 tak, aby v ňom bolo 22 kalendárnych rokov podľa § 63 ods. 6 zákona o sociálnom poistení. Keďže u navrhovateľa je stav, že v určitom období bol vedený v evidencii nezamestnaných (roky 1990 až 2000) prichádza do úvahy postup, že mzdový bod sa v jednotlivých rokoch určil podľa § 62 ods. 2 zákona o sociálnom poistení v znení zákona č. 555/2007 Z.z. a § 255 ods. 3 zákona o sociálnom poistení a tieto roky sa z rozhodujúceho obdobia vylúčili (§ 63 ods. 6) a preto nie sú na osobnom liste vykázané vymeriavacie základy. Roky 2008 až 2013 sú zhodnotené ako obdobie dôchodkového poistenia, ako obdobie poberania invalidného dôchodku v súlade s § 60 ods. 4 zákona o sociálnom poistení. Vymeriavacie základy za uvedené obdobie sa na osobnom liste nevykázali, lebo osobný mzdový bod v jednotlivých rokoch je 0,3 a patrí za kalendárny rok, v ktorom poistenec poberal po 31. decembri 2007 počas celého kalendárneho roka invalidný dôchodok, priznaný a vyplácaný odporkyňou. Ak poistenec v takomto kalendárnom roku nezískal aj iné obdobie dôchodkového poistenia, tento kalendárny rok sa z rozhodujúceho obdobia vylučuje a na výpočet priemerného osobného mzdového bodu sa vylúči aj počet dní kalendárneho roka obdobia dôchodkového poistenia. Vychádzajúc zo zisteného skutkového stavu v čase vydania napadnutých rozhodnutí krajský súd konštatoval, že postupu odporkyne, ktorý predchádzal vydaniu preskúmaných rozhodnutí a ani samotným rozhodnutiam nemožno v zmysle námietok navrhovateľa vytýkať porušenie zákona odôvodňujúce jeho zrušenie. Odporkyňa ich vydala na podklade predložených a dostupných dôkazov. Krajský súd preskúmané rozhodnutia ako vecne správne potvrdil.

O náhrade trov konania krajský súd rozhodol podľa § 250l ods. 2 a § 250k ods. 1 OSP. Neúspešnému navrhovateľovi náhradu trov konania nepriznal.

Proti rozsudku krajského soudu podal navrhovatel odvolanie namietajúc jeho nezákonnosť z dôvodu nízkej vypočítanej sumy starobného dôchodku. Zotrvával na pôvodných odvolacích dôvodoch, v ktorých poukázal na osobný list dôchodkového poistenia, kde roky 1991 -2000 sú určené ako doba evidencie nezamestnania a kolonky vymeriavacie základy osobný mzdový bod sú prázdne. Poukázal na oznámenie Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR z 10. novembra 2014, ktoré požiadal o stanovisko k hodnoteniu uvedených rokov ako náhradné doby a za ktoré patrí osobný mzdový bod 0,3, ktoré treba určiť pre výpočet starobného dôchodku. Ďalej vytykal aj hodnotenie ďalšieho obdobia rokov 2008-2012, za ktoré podľa jeho názoru obdobne patrí osobný mzdový bod 0,3 podľa § 63 ods. 7 zákona o sociálnom poistení .

3.

Odporkyňa vo vyjadrení k odvolaniu navrhla rozsudok krajského soudu ako vecne správny potvrdiť.

4.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O.s.p. v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá O.s.p.), preskúmal napadnutý rozsudok, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, v medziach podaného odvolania (§ 212 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá O.s.p.), odvolanie prejednal bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 250ja ods. 2 veta prvá O.s.p.), keď deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne päť dní vopred na úradnej tabuli a na internetovej stránke Najvyššieho soudu Slovenskej republiky www.nsud.sk (§ 156 ods. 1 a ods. 3 O.s.p. v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá a § 211 ods. 2 O.s.p.) a dospel k záveru, že odvolanie navrhovateľa nie je dôvodné.

Podľa § 491 ods. 1, 2 zákona č. 162/2015 Z.z. Správny súdny poriadok (ďalej len „SSP“), ak nie je ďalej ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté podľa piatej časti Občianskeho súdneho poriadku pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti. Právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované. Ak sa tento zákon použije na konania začaté pred dňom účinnosti tohto zákona nemožno uplatňovať ustanovenia tohto zákona, ak by boli v neprospech žalobcu, ak je ním fyzická osoba alebo právnická osoba.

Podľa § 492 ods. 2 SSP odvolacie konania podľa piatej časti Občianskeho súdneho poriadku začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona sa dokončia podľa doterajších predpisov.

V prejednávanej právnej veci považuje odvolací súd za podstatné v prvom rade poznamenať, že navrhovateľ poberal od roku 1969 čiastočný invalidný dôchodok.

Z obsahu dávkového spisu odporkyne odvolací súd zistil, že rozhodnutím odporkyne č. XXX XXX XXXX zo 17. januára 2006 odporkyňa rozhodla podľa § 73, § 112 ods. 4 a § 293e zákona o sociálnom poistení o zvýšení sumy invalidného dôchodku od 6. decembra 2005 na tom základe, že miera poklesu schopnosti navrhovateľa vykonávať zárobkovú činnosť od 6. decembra 2005 bola viac ako 70% v porovnaní so zdravou fyzickou osobou.

Z odôvodnenia rozhodnutia vyplýva, že nárok na invalidný dôchodok navrhovateľovi vznikol 15. apríla 1969. Priemerný osobný mzdový bod sa určil podľa § 79 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení zákona č. 721/2004 Z.z. z kalendárneho roku, z ktorého sa vypočítal priemerný mesačný zárobok (je uvedený v rozhodnutí o priznaní dôchodku). Priemerný osobný mzdový bod je podiel osobného mzdového bodu (0,4617) a obdobia dôchodkového poistenia v tomto kalendárnom roku (1,0028). Podľa § 63 ods. 4 písm. b/ zákona o sociálnom poistení sa k priemernému osobnému mzdovému bodu v hodnote nižšej ako 1 pripočíta v roku 2005 40% z rozdielu medzi hodnotou 1 a hodnotou priemerného osobného mzdového bodu. Hodnota priemerného osobného mzdového bodu je 0,6763. Zhodne, ako v posudzovanej právnej veci v opravnom prostriedku proti rozhodnutiu o zvýšení sumy invalidného dôchodku zo 17. januára 2006, navrhovateľ namietal nezákonnosť rozhodnutia dôvodiac tým, že roky 1991-2000 a roky 2008-2012 sú bez určeného osobného mzdového bodu. Pre

späťvzatie odvolania Krajský súd v Trenčíne uznesením z 29. júna 2006, č.k. 18Sd /4/2005-44, konanie zastavil.

Podľa § 79a zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení zákona č. 555/2007 Z.z. suma starobného dôchodku a predčasného starobného dôchodku poistenca, ktorý poberá alebo poberal invalidný dôchodok, sa nesmie určiť z nižšieho priemerného osobného mzdového bodu, než z ktorého sa určila suma invalidného dôchodku.

Podľa § 263 ods. 10 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení zákona č. 721/2004 Z.z., ak sú splnené podmienky nároku na výplatu invalidného dôchodku a podmienky nároku na starobný dôchodok, vypláca sa iba jeden dôchodok, a to dôchodok, ktorého suma je vyššia. Dňom úpravy výplaty dôchodkov zaniká nárok na dôchodok, ktorého suma je nižšia.

Predmetom konania je preskúmanie zákonnosti rozhodnutia odporkyne o priznaní starobného dôchodku od 27. decembra 2013 podľa § 65 a nasl. zákona o sociálnom poistení v sume 274,70 eur mesačne.

Žiadosťou spísanou dňa 6. júna 2014 požiadal o priznanie starobného dôchodku od 27. decembra 2013.

Tak, ako to vyplýva z vykonaného dokazovania, v rozhodujúcom období kalendárnych rokov 1984 až 2012 na zistenie priemerného osobného mzdového bodu navrhovateľ nezískal aspoň dvadsaťdva kalendárnych rokov podľa §63 ods. 6 zákona o sociálnom poistení. Rozhodujúce obdobie bolo preto podľa § 63 ods. 7 prvej vety zákona o sociálnom poistení rozšírené postupne pred 1. január 1984 tak, aby v ňom bolo dvadsaťdva kalendárnych rokov podľa § 63 ods. 6 zákona o sociálnom poistení. Rozhodujúcim obdobím sa tak stali kalendárne roky 1973 až 1990, 2004 až 2007. V uvedených rokoch pre výpočet starobného dôchodku odporkyňa hodnotila navrhovateľom dosiahnuté vymeriavacie základy (zárobky).

V prílohe č. 1 k žiadosti o dôchodok 511227254/10 navrhovateľ uviedol doby zamestnania, poistenia a iných činností. Konkrétne uviedol, že od 15. apríla 1969 do 5. decembra 2005 poberal čiastočný invalidný dôchodok. Počas tohto obdobia bol sporadicky v útvaroch zboru nápravnej výchovy, v evidencii uchádzačov o zamestnanie okrem obdobia od 6. januára 1976 do 5. júna 1987, kedy pracoval v ZŤS š.p. Dubnica nad Váhom. Od 6. decembra 2005 poberal invalidný dôchodok.

Medzi účastníkmi konania je sporné posúdenie obdobia rokov 1990-2000 a obdobia rokov 2008-2012. Na osobnom liste dôchodkového poistenia (ktorý je prílohou rozhodnutia z 18. augusta 2014) je doba od 1. januára 1991 do 31. decembra 2000 uvedená pod znakom „M“ ako doba evidovanej nezamestnanosti. Doba od 1. januára 2008 do 31. decembra 2012 je na tomto osobnom liste dôchodkového poistenia uvedená pod znakom „F“ ako obdobie poberania invalidného dôchodku. Pretože tieto roky nepatria do rozhodujúceho obdobia a v týchto obdobiach navrhovateľ nemal žiaden osobný vymeriavací základ, nebol za ne určený osobný mzdový bod.

Odvolací súd sa stotožnil so zistením a právnym posúdením preskúmaných rozhodnutí o priznaní starobného dôchodku od 23. decembra 2013 podľa § 65 a nasl. zákona o sociálnom poistení. Z uvedených dôvodov aj odvolací súd dospel k rovnakému záveru ako súd prvého stupňa, že na výpočet starobného dôchodku sa podľa § 79a zákona o sociálnom poistení použil priemerný osobný mzdový bod 0,6763, z ktorého bol vypočítaný invalidný dôchodok navrhovateľa v právoplatnom rozhodnutí odporkyne zo 17. januára 2006, lebo tento je vyšší ako hodnota priemerného osobného mzdového bodu 0,6414 určená pre výpočet starobného dôchodku podľa § 64 ods. 4 zákona o sociálnom poistení v preskúmanom rozhodnutí odporkyne z 18. augusta 2014.

Pokiaľ navrhovateľ v podanom odvolaní proti rozsudku krajského súdu poukázal aj na oznámenie Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky z 10. novembra 2014, odvolací súd po oboznámení sa s jeho obsahom poznamenáva, že obsah uvedeného oznámenia má informačný charakter. Z dôvodu, že rozhodujúcim obdobím sa v konkrétnom prípade navrhovateľa stali kalendárne roky 1973

až 1990, 2004 až 2007, je posúdenie sporného obdobia rokov 1990-2000 a obdobia rokov 2008-2012 právne irelevantné. V uvedenej súvislosti je však potrebné uviesť, že Sociálna poisťovňa v súlade s § 128 ods. 7 zákona o sociálnom poistení platila za poberateľov invalidného dôchodku poistné na starobné poistenie, a to v období od 1. januára 2004 do 31. decembra 2007. Od 1. januára 2008 nadobudol účinnosť zákon č. 555/2007 Z.z., ktorým bolo zmenené uvedené ustanovenie a bola zrušená povinnosť Sociálnej poisťovne platiť poistné za poberateľov invalidného dôchodku.

Záverom odvolací súd poukazuje na ustanovenie § 62 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení zákona č. 555/2007 Z.z., podľa ktorého osobný mzdový bod v hodnote 0,3 patrí za kalendárny rok, v ktorom poistenec poberal po 31. decembri 2007 počas celého kalendárneho roka invalidný dôchodok. Ak poistenec v takomto kalendárnom roku nezískal aj iné obdobie dôchodkového poistenia, tento kalendárny rok sa z rozhodujúceho obdobia vylučuje a na výpočet priemerného osobného mzdového bodu sa vylúči aj počet dní kalendárneho roka obdobia dôchodkového poistenia.

Od 1. januára 2008 bolo zákonom č. 555/2007 Z.z. zmenené aj ustanovenie § 60 ods. 4 zákona č. 461/2003 Z.z., podľa ktorého obdobie poberania invalidného dôchodku priznaného a vyplácaného Sociálnou poisťovňou je obdobím dôchodkového poistenia a to aj bez platenia poistného. Keďže za poberateľa invalidného dôchodku od 1. januára 2008 neplatí poistné ani Sociálna poisťovňa a ani štát, poistenec - poberateľ invalidného dôchodku nemá určený vymeriavací základ na platenie poistného, preto od tohto dňa podľa § 62 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z.z. v znení zákona č. 555/2007 Z.z. priamo určuje, že za rok poberania invalidného dôchodku patrí osobný mzdový bod v hodnote 0,, ak tento konkrétny rok patrí do rozhodujúceho obdobia. Na nárok na starobný dôchodok navrhovateľa a určenie jeho sumy bolo započítané ako obdobie dôchodkového poistenia obdobie poberania invalidného dôchodku od 1. januára 2004 do 26. decembra 2013 a v období od 1. januára 2004 do 31. decembra 2007 aj vymeriavacie základy, z ktorých bolo z dôvodu poberania invalidného dôchodku platené poistné podľa § 128 ods. 7 zákona č. 461/2003 Z.z. v znení zákona č. 310/2006 Z.z.. Na osobný mzdový bod v hodnote 0,3, ktorý patrí za roky poberania invalidného dôchodku od 1. januára 2008 do 31. decembra 2012, sa pri výpočte priemerného osobného mzdového bodu neprihliadlo tak, ako to ustanovuje § 63 ods. 7 zákona o sociálnom poistení.

Z uvedených dôvodov Najvyšší súd Slovenskej republiky rovnako ako súd prvého stupňa dospel k záveru, že rozhodnutia odporkyne sú v súlade so zákonom o sociálnom poistení, a preto rozsudok krajského súdu podľa § 246c ods. 1, § 219 ods. 1, 2 O.s.p. a § 492 ods. 1, 2 SSP ako vecne správne potvrdil.

Podľa § 250k ods. 1 veta prvá OSP ak mal žalobca úspech celkom alebo sčasti, súd mu proti žalovanému prizná právo na úplnú alebo čiastočnú náhradu trov konania.

O trovách konania odvolací súd rozhodol v súlade s § 246c ods. 1 v spojení s § 224 ods. 1 a § 250k ods. 1 O.s.p. v spojení s § 491 ods. 1, 2 SSP tak, že neúspešnému navrhovateľovi nepriznal náhradu trov právneho zastúpenia.

Senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v danej veci rozhodol pomerom hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 1. mája 2011).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.